

**Het label 'Ecodynamische onderneming'
voor een KMO**

p. 2

**Sanering van verontreinigde bodems:
verhoogde premies**

p. 3

Parkeren en het BWLKE: wij helpen u

p. 4

Koelinstallaties: komaf maken met HCFC's

p. 5

**Rentabiliseer uw installatie en volg
de productie ervan op**

p. 6

**Onderwijsinstellingen: ook zij kunnen
energie besparen**

p. 6 - 8

Nieuwe wetgeving

p. 8

leefmilieu
brussel
.brussels

Het Aquarium van Brussel vernieuwt zijn label van 'Ecodynamische onderneming'

> ECOBEHEER

>> ALLE PROFESSIONELE BEHEERDERS

Op de ceremonie voor de uitreiking van de labels 'Ecodynamische onderneming' op 17 maart 2014, ontmoette Leefmilieu Brussel Pierre Demol, conservator van het "Openbaar Aquarium van Brussel", dat zijn label met twee sterren vernieuwd heeft.

Het ecobeheer kan betrekking hebben op alle aspecten van een onderneming.

Het Aquarium van Brussel is een zeer kleine onderneming (ze telt 3 VTE) die wenst te sensibiliseren rond milieu en het behoud van kleine in het water levende bedreigde soorten. Van zodra men er binnenstapt, beseft men meteen dat hier bij alles aan het

milieu werd gedacht: van de warmteterugwinning en regenwaterrecuperatie, over de folders gedrukt op gerecycleerd papier die in hergebruikte displays worden aangeboden, tot de erg concrete milieutips die overall – tot zelfs in de toiletten toe – uitgehangen werden. Meteen dus al een erg leuk bedacht geheel. Daarnaast is er echter ook en vooral de sterke coherentie tussen de acties die door het dynamische en geëngageerde team van het Aquarium van Brussel worden ondernomen.

Leefmilieu en werkomgeving: twee compatibele milieus?

Pierre Demol: *Hier hebben we het dagelijks over milieubeheer. En aangezien we de bezoekers van het Aquarium van Brussel hier elke dag rond sensibiliseren, is het in feite niet meer dan normaal dat we zelf ook in ons werk het goede voorbeeld geven.*

Lees verder op p. 2

Met de weesverontreinigingen wordt voortaan rekening gehouden.

Sanering van verontreinigde bodems: geniet van een verhoogde steun

> BODEMVERONTREINIGING

>> EIGENAARS EN UITBATERS

Eigenaars en uitbaters van een perceel dat mogelijk vervuild is en die niet verantwoordelijk zijn voor die "weesvervuiling" zullen voortaan meer financiële steun kunnen genieten voor de bodemonderzoeken en -saneringswerkzaamheden. Het nieuwe "premiebesluit" dat recent werd goedgekeurd, heeft immers betrekking op een bredere waaier aan onderzoeken en werkzaamheden dan voorheen en omvat tevens een verhoging van de maximumbedragen die tot nog toe van toepassing waren.

Financiële steun bij weesvervuiling

De ordonnantie van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems voorziet bodemonderzoeken en -saneringen waarvan de kosten vaak hoog zijn en die moeilijk kunnen worden gedragen door de eigenaars en uitbaters die niet verantwoordelijk zijn voor de verontreiniging.

Lees verder op p. 3

Het label 'Ecodynamische onderneming' voor een KMO

> ECOBEHEER

>> ALLE PROFESSIONELE BEHEERDERS

(Vervolg van pagina 1)

Pierre Demol: Het label Ecodynamische onderneming? Een erkenning van onze inspanningen.

Hoe integreert u het begrip milieu in uw werk?

"We worden vaak geconfronteerd met dilemma's, waarbij we moeten nagaan wat het meest interessant is voor het milieu en daarna in financieel opzicht, terwijl we tegelijkertijd ook de bezoekers iets willen bijbrengen via sensibilisering. Kortom, we blijven altijd concreet en vragen ons daarbij af hoe we dagelijks moeten handelen om op te voeden en resultaten te boeken met onze acties.

Staan de bezoekers hiervoor open?

Onze 20 à 22.000 bezoekers per jaar (zonder de niet-betalende bezoekers mee te rekenen), moeten overtuigd worden. Het moeilijkste is natuurlijk om een mentaliteitsverandering teweeg te brengen. De actie moet echter constant zijn: bij u thuis, op school, op het werk, op vakantie... Alle positieve dingen die we kunnen ondernemen voor het milieu, moeten we ook ondernemen, zelfs al vraagt dat een zekere inspanning. We zijn niet fanatiek of radicaal, gewoon realistisch.

U behaalde het label van 'Ecodynamische onderneming' met twee sterren. Wat levert u dat op?

Het label is vooral een teken van erkenning dat de filosofie die we al lang hanteren, officieel bekrachtigt. Voor sommige bedrijven kan het label ook bepaalde commerciële contacten vergemakkelijken.

Kon u bij uw initiatieven rekenen op steun?

Voor de hernieuwing van het label werden we goed geholpen door Leefmilieu Brussel. Dergelijke hulp is erg belangrijk voor een kleine KMO zonder veel middelen als de onze, omdat we niet altijd veel tijd hebben om er ons concreet mee bezig te houden... Het ging om een soort van coaching op administratief vlak, die ons er tegelijk toe aanzette om nog verder te denken dan we al deden.

In welk opzicht vormt dit label een pluspunt voor het milieu?

Op milieuvlak is het goed om zowel de globale situatie te overzien als zich een beeld te vormen van de lokale situatie. Wat elders gebeurt, heeft immers een impact op wat er bij ons gebeurt en omgekeerd. In het dossier voor het label werden de voor het milieu ondernomen acties één voor één geanalyseerd. Voor ons houdt alles sowieso verband met elkaar, maar het maakte de dingen ook duidelijker en stelde ons in staat om verder te gaan op de ingeslagen weg."

Meer info: www.aquariologie.be - 02 414 02 09.

WAT IS HET LABEL 'ECODYNAMISCHE ONDERNEMING'?

Het label 'Ecodynamische onderneming' is een officiële erkenning in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die de milieudynamiek bij ondernemingen aanmoedigt.

Elke in Brussel gelegen onderneming met minstens 5 werknemers (sinds 2012) en met een oppervlakte van meer dan 100 m² kan het label aanvragen, ongeacht het domein waarin de onderneming actief is.

Meer informatie: www.leefmilieubrussel.be/ecodynlabel

Sanering van verontreinigde bodems: verhoogde premies

- > **BODEMVERONTREINIGING**
- >> **EIGENAARS EN UITBATERS**

(Vervolg van pagina 1)

Om hen financieel te helpen, had de ordonnantie voorzien in de invoering van een financieringsmechanisme via premies. Een besluit uit 2007 kende premies toe voor bepaalde onderzoeken, uitgevoerd overeenkomstig de ordonnantie en waardoor weesvervuiling aan het licht kwam. Die premies dekten 60% van de kosten, met een maximumbedrag van 2.200 € per onderzoek. Iemand die de drie onderzoeken die door de premie werden gedekt moest uitvoeren, kon zo in totaal aanspraak maken op 6.600 €. Natuurlijke personen en rechtspersonen genoten dezelfde premies.

Een nieuw en voordeliger stelsel

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering wil bredere en omvangrijkere steun bieden aan de personen die ter zake verplichtingen hebben maar die niet verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor de bodemverontreiniging. Daarom heeft ze het toepassingsdomein van de onderzoeken dat recht geeft op een premie uitgebreid. Natuurlijke personen krijgen daarbij voorrang.

Het nieuwe besluit voegt aan de onderzoeken die voorheen werden gedekt (verkennend bodemonderzoek, gedetailleerd onderzoek en risico-onderzoek) de eindbeoordeling, de risicobeheervoorstellen,

De werken voor de behandeling van bodemverontreiniging kunnen voor 80% gefinancierd worden.

Het gedetailleerde bodemonderzoek kan aanleiding geven tot een premie.

de saneringsvoorstellen en beperkte saneringsvoorstellen toe. De steun voor bodemonderzoeken wordt bovendien met 10% verhoogd als het terrein waarop de premieaanvraag betrekking heeft, zich in de perimetre van de Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van de Huisvesting en de Renovatie (RVOHR) bevindt.

Werken voor de behandeling van bodemverontreiniging

Een andere, niet minder belangrijke, nieuwigheid in dit besluit heeft betrekking op de financiering van de werken voor de behandeling van bodemverontreiniging: het percentage van de kosten die worden gedekt, stijgt tot 80%. Als de werkzaamheden een, eventueel beperkte, sanering omvatten, wordt het steunpercentage met 10% verhoogd.

Bodemverontreiniging: overzicht van de onderzoeken en werkzaamheden die in aanmerking komen, alsook van de nieuwe maximumbedragen voor stelsel 1 (natuurlijke personen) en voor stelsel 2 (rechtspersonen).

Percentage steun Maximumbedrag	Verkennend bodemonderzoek, gedetailleerd onderzoek, risico-onderzoek, eindbeoordeling	Risicobeheervoorstellen, saneringsvoorstellen, beperkte saneringsvoorstellen	Behandelingswerken
Stelsel 1	70% 3 500 €	70% 4 000 €	80% 32 000 €
Stelsel 2	60% 3 000 €	60% 3 500 €	70% 28 000 €

Ongeveer 15.000 percelen zijn in de inventaris van de bodemtoestand opgenomen en vallen potentieel onder dit nieuwe systeem voor financiële steun. Er wordt een jaarbudget van 1,5 miljoen euro voor vrijgemaakt.

Meer info: Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 02/03/2014, BS van 02/05/2014 met betrekking tot de toekenning van premies voor de uitvoering van bodemonderzoeken en voor werken voor de behandeling van weesverontreiniging, p. 35931.

Contact: Grégory Van Roy – gvanroy@leefmilieu.irisnet.be

Parkeren en het BWLKE: wij helpen u

> MOBILITEIT

>> HOUDERS VAN EEN MILIEUVERGUNNING

Leefmilieu Brussel heeft een begeleidingsdienst opgericht om antwoorden te geven op al uw vragen over het BWLKE (COBRACE) op het vlak van parkeren.

Het BWLKE (Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing – BS 21/05/2013) voert nieuwe maatregelen in om, tegen 2025, te komen tot een afname van de uitstoot van broeikasgassen met 30% in vergelijking met 1990 en zo te zorgen voor een goede luchtkwaliteit. Dat zal onder meer gebeuren door een verbetering van de mobiliteit.

Inzake parkeren worden door het BWLKE, sinds 5 februari 2014, de regels van de GSV (Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening) toegepast op de bestaande kantoorgebouwen, met het doel het aanzuigeffect van beschikbare parkeerplaatsen op het werk te beperken.

Wie komt daarvoor in aanmerking?

Deze maatregel is enkel van toepassing op kantoorgebouwen, dus niet op parkeerplaatsen voor bepaalde functies zoals bewoning, openbare parkeerplaatsen, “productieve” activiteiten, uitrustingen of functies die vallen onder “handel” in de brede betekenis van de term.

Het BWLKE wil het aantal beschikbare parkeerplaatsen rond kantoorgebouwen verminderen om werknemers te ontraden om de auto te nemen voor hun “woon-werk”-verplaatsingen. Zo wil men de uitstoot van broeikasgassen inperken.

Deze maatregel is aanpasbaar en het principe ervan luidt als volgt: bij elke verlenging of hernieuwing van de milieuvergunning wordt een maximaal aantal parkeerplaatsen bepaald afhankelijk van twee factoren:

- ~ de vloeroppervlakte van de kantoren (m²);
- ~ de bereikbaarheid van de zone met het openbaar vervoer: A: zeer goede bereikbaarheid - B: goede bereikbaarheid - C: matige bereikbaarheid. Consulteer de gedetailleerde en bijgewerkte versie van de kaart via: www.leefmilieubrussel.be/milieuvergunning > Uw aanvraag voorbereiden > Parkeren (BWLKE).

Als het aantal parkeerplaatsen de drempel overschrijdt, heeft de houder van de milieuvergunning van het kantoorgebouw de volgende mogelijkheden:

- ~ de parkeerplaatsen afschaffen en een nieuwe bestemming aan de ruimte geven;
- ~ de parkeerplaatsen ter beschikking stellen van het publiek, als bewonersparking of als publieke parking;
- ~ de overtallige parkeerplaatsen behouden en jaarlijks voor elke overtallige parkeerplaats een milieuheffing betalen, die zal afhangen van de zone waarin het kantoorgebouw gelegen is.

De uitbater kan ook een afwijking aanvragen op basis van een effectenstudie. Deze studie moet geval per geval nagaan in welke mate normoverschrijdingen gerechtvaardigd zijn omwille van concrete socio-economische redenen. Als de onderneming een afwijking wenst voor meer dan 10 plaatsen, dan moet zij een beroep doen op een geregistreerd bureau voor de uitvoering van deze studie.

Het BWLKE in de praktijk?

- ~ Sinds 5 februari 2014 wordt voor elke nieuwe milieuvergunning alsook voor elke verlenging of vernieuwing van een milieuvergunning, het aantal ‘overtallige’ plaatsen door Leefmilieu Brussel en de gemeenten bepaald.
- ~ Vanaf 1 januari 2015 zal de belasting voor het aanslagjaar 2014 door de houders van een (nieuwe of in de loop van 2014 verlengde of vernieuwde) milieuvergunning die ervoor kozen om hun overtallige plaatsen te behouden, betaald moeten worden en zal ingekohierd worden in de loop van 2015. Voor zone C zal de belasting pas in 2022 in werking treden maar de afwijkingsregeling voor overtallige plaatsen en de indexering van de belasting zijn onmiddellijk van kracht.

Wij helpen u

Leefmilieu Brussel heeft een begeleidingsdienst opgericht om antwoorden te geven op al uw vragen over het BWLKE op het vlak van parkeren.

U kunt ons contacteren per e-mail:

parking@leefmilieu.irisnet.be of

per telefoon op het nummer 02 563 41 80.

In de zones die goed te bereiken zijn met het openbaar vervoer, kan de behoefte aan parkeerplaatsen minder groot zijn.

Koelinstallaties: komaf maken met HCFK's

> KOELTECHNIEKEN

>> HOUDERS VAN EEN MILIEUVERGUNNING

Indien u een koelinstallatie uitbaat die HCFK's bevat, hebt u nog tot 31 december 2014 de tijd om uw installatie conform te maken.

Even uw geheugen opfrissen: alle werkzaamheden aan koelinstallaties die HCFK's bevatten, moeten gebeuren door koeltechnici met een geldig bekwaamheidsattest (of een attest dat in regel is met Europese Verordening (EG) nr. 303/2008) en die tewerkgesteld zijn bij een in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geregistreerd koeltechnisch bedrijf: www.leefmilieubrussel.be/erkendeprofessionals > Registratie van koeltechnische bedrijven

Het einde van de HCFK's

Het 'koelinstallatiebesluit' van 22 maart 2012 (BS van 19 juni 2012) verbiedt overigens het gebruik van HCFK's (met name van R22) vanaf 1 januari 2015. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat dit soort van koelinstallatie al verbiedt sinds 1999, voorziet tegen 1 januari 2015 in de verwijdering van koelvloeistoffen van het HCFK-type.

De bekendste en wijdst verspreide HCFK is zonder twijfel R22. Verder gaat het ook nog over de volgende producten: R-402A, R-402B, R-403B, R-408A, R-409A, R-409B...

Wijziging van de milieuvergunning

Wanneer koelinrichtingen die vloeistoffen van het HCFK-type bevatten in een milieuvergunning onder rubriek 132 worden ingedeeld, dan dient de aanvrager van de vergunning tegen 1 juni 2014 een aanvraagformulier voor wijziging van de milieuvergunning op te sturen. Zo kan men dan nagaan of optekenen wat de weerslag is van de verwijdering van deze vloeistoffen.

Het veranderen van vloeistof binnen een bestaande installatie, het wijzigen van de installatie in zijn geheel of het ontmantelen van een installatie, komt neer op een omvorming van de ingedeelde inrichting. In deze aanvraag tot wijziging wordt de gekozen oplossing zo uitvoerig mogelijk beschreven: met name het type en de hoeveelheid van de vloeistof, het elektrisch vermogen van de compressor(en)...

Verder moet de aanvrager eveneens per aangetekende brief of per e-mail bewijzen dat de gebruikte vloeistoffen, overeenkomstig de geldende wetgeving, werden ingezameld door een ophaler van gevaarlijk afval (via het geregistreerde bedrijf). Desgevallend kan de administratie vragen om aanvullende informatie.

Afwijking

De wetgeving bepaalt eveneens dat de aanvrager een aanvraag tot afwijking mag indienen om installaties die werken met HCFK's verder te kunnen exploiteren.

Koelinstallaties: voorzichtigheid geboden.

Een dergelijk verzoek tot afwijking dient vergezeld te zijn van het 'formulier ter kennisgeving van koelinstallaties die met HCFK-koelvloeistoffen werken' (of dient de informatie te bevatten die in deze kennisgeving gevraagd wordt).

Om eventueel een afwijking toe te staan, zal Leefmilieu Brussel-BIM nagaan of de koelinstallaties correct onderhouden werden en geen lek vertonen. Daartoe moeten de resultaten van de jongste dichtheidstests uitgevoerd door een geregistreerde onderneming bij de aanvraag tot afwijking worden gevoegd.

Opgelet: een afwijking van artikel 11 van Europese Verordening (EG) nr. 1005/2009 is niet mogelijk. Dit betekent concreet dat, als Leefmilieu Brussel een afwijking toestaat maar er doet zich een lek voor na 31 december 2014, het dan verboden is om de installatie met (nieuw geproduceerde, gerecycleerde of geregenereerde) HCFK's aan te vullen. De exploitant zal dan dringend een beslissing moeten nemen.

In functie van de technisch-economische haalbaarheidscriteria kan de afwijking worden toegekend. Voor elke aanvraag tot afwijking komt er een onderzoek.

Wat voor de exploitanten van installaties die met HCFK-vloeistoffen werken?

Wend u tot een koeltechnisch bedrijf en opteer indien mogelijk voor een gas met weinig impact op de opwarming van de aarde, met andere woorden natuurlijke koelmiddelen of koelmiddelen met een laag GWP (aardopwarmingsvermogen). De wetgeving blijft immers evolueren en zal steeds bindender worden voor gassen met een hoog GWP. De Europese Unie wil snel naar een verbod voor koelvloeistoffen met een GWP > 2500 en is, behoudens enkele bijzondere gevallen, van plan om op langere termijn alleen nog vloeistoffen met een GWP < 150 te gebruiken.

Retrofit/Drop-in

De bestaande installaties worden aangepast om op een toegestaan gas te werken.

Kies voor een nieuwe installatie

De betrouwbaarste, maar niet echt goedkoopste oplossing op lange termijn bestaat erin de oude installaties te ontmantelen en nieuwe installaties op te starten.

Meer info: www.leefmilieubrussel.be/professionelen >

Uw activiteitssector > Koeltechniek

Contact: Raphaël GRODENT - rgrodent@leefmilieu.irisnet.be - 02 563 41 49

Rentabiliseer uw installatie en volg de productie ervan op

> INSTALLATIES VOOR HERNIEUWBARE ENERGIE

>> BOUWHEREN

Het is belangrijk om de energieproductie van uw installatie op te volgen.

U hebt geïnvesteerd in een installatie voor hernieuwbare energie? Laat uw investering dan niet verloren gaan: volg de productie van uw installatie op, het kan de moeite lonen. Zo zult u immers snel de eventuele verliezen ten gevolge van technische problemen kunnen opsporen en verhelpen. Verder wordt aangeraden om een rendementsgarantie op te nemen in het contract met uw installateur, bv. via boeteformules bij rendementsverlies. Daarnaast wordt eveneens ten stelligste aanbevolen om van bij het begin een onderhoudsclausule of -contract te voorzien, vooral voor thermische zonne-installaties en warmtepompen waarvan de opvolging goede technische competenties vereist. Bij fotovoltaïsche installaties is de opvolging eenvoudig en goedkoop. En het levert u alleen maar voordelen op, aangezien de productie beloond wordt met groenestroomcertificaten. Hoe meer u dus produceert, hoe meer groenestroomcertificaten uw installatie u zal opleveren.

Hoe het rendement van uw installatie verbeteren?

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft ca. 15 grote installaties voor hernieuwbare energie op zijn grondgebied aan een onderzoek onderworpen. Doel was na te gaan of deze installaties op de juiste manier geplaatst waren en hoe het precies zat met hun energieprestatie en economische rendabiliteit. Hiernaast hebben we voor u de belangrijkste aanbevelingen samengevat om u te helpen alles uit uw installatie te halen wat erin zit.

Technologie	Eigenschappen	Aanbevelingen
De fotovoltaïsche installaties	De opvolging is relatief eenvoudig en omvat weinig parameters die gewijzigd moeten worden.	- De eigen installatie onderhouden en de productie ervan opvolgen - Snellere interventies - Optimaal gebruikmaken van de functionaliteiten en mogelijkheden van de monitoring - De fouten op het net opsporen en vermijden - Ruimen van sneeuw en kuisen van de panelen - Vermijden van schaduw - Thermografische controles voorzien, als het rendement zonder logische verklaring onder de verwachtingen blijft
Thermische zonne-installaties	De volledige en goed uitgevoerde opvolging is complex en vereist voldoende technische kennis.	- De eigen installatie onderhouden en de productie ervan opvolgen - Correcte inschatting van de SWW-afname bij dimensionering zonneboiler - Optimaal gebruik van de bestaande monitoring - Vermijden van thermosifon op glycol- en SWW-circuit - Vermijden van nachtcirculatie - Manuele inschakeling van elektrische weerstand als back-up - Instelling naverwarming - Ruimen van sneeuw
Warmtepompen	De volledige en goed uitgevoerde opvolging is complex en vereist voldoende technische kennis.	- De eigen installatie onderhouden en de productie ervan opvolgen - Optimale instelling via stooklijn - Aanpassingen aan kloksturing - Correcte analyse bij centrale SWW-productie via warmtepomp - Manuele inschakeling van elektrische weerstand als back-up - Correct gebruik van vorstbeveiliging - Thermisch evenwicht bij grondgekoppelde systemen - Betere en snellere opvolging

Meer info: download de onderhoudsgids voor elke technologie:

www.leefmilieubrussel.be/professionelen > Thematische index >

Hernieuwbare energie

Contact: Facilitator Duurzame gebouwen – 0800 85 775 –

facilitator@leefmilieu.irisnet.be

Om de actualiteit in verband met duurzame energie op de voet te volgen:

www.renouvelle.org (FR)

Onderwijsinstellingen: ook zij kunnen energie besparen

> ENERGIE

>> BEHEERDERS VAN ONDERWIJSINSTELLINGEN VAN ALLE NETTEN

Om energieverspilling in scholen te voorkomen, zonder grote investeringen, heeft Leefmilieu Brussel in 2009 een uitgebreid plan voor lokale actie voor het gebruik van energie (PLAGE) gelanceerd, dat 4 jaar liep. Wat is daarvan het resultaat? Een succes over de hele lijn, omdat door het plan zowel het energieverbruik verminderde (en dat met gemiddeld 20%) als 2,7 miljoen euro bespaard kon worden op de globale factuur van de betrokken instellingen. Geld dat hierdoor in andere posten geherinvesteerd kon worden, zoals uitrustingen of pedagogisch materiaal.

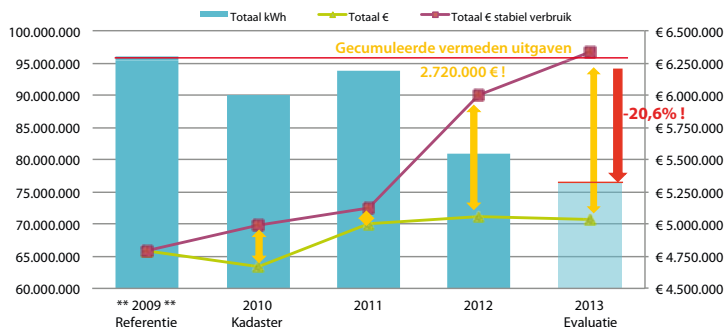
Het PLAGE scholen bestreek een periode van 4 jaar (2009-2013) en had betrekking op:

- ~ 110 schoolvestigingen van het verplicht onderwijs in het Brussels Gewest;
- ~ 541.900 m² ofwel 21% van de oppervlakte van het verplicht onderwijs;
- ~ 33.000 leerlingen;
- ~ alle onderwijsnetten (SIT, CECOP/CEPONS, Felsi, FWB, SeGEC).

Doel? Het energieverbruik verminderen door de verwarmingssystemen te optimaliseren en door middel van minimale investeringen in de gebouwen.

Resultaat? 2,7 miljoen euro kosten vermeden en een vermindering van 13.500 ton CO₂-uitstoot. Het brandstofverbruik daalde gemiddeld met 20% en het elektriciteitsverbruik stabiliseerde.

Genormaliseerd brandstofverbruik van PLAGE voor scholen

Resultaten per school

Hieronder enkele opmerkelijke voorbeelden voor het jaar 2012 uit alle onderwijsnetten:

- **Het "Athenée Royal Leonardo Da Vinci" in Anderlecht:** 570 leerlingen, -26% op verwarming en -82.811 € op de factuur, dankzij een betere afstelling.
- **Gemeenteschool nr. 9 in Vorst:** 418 leerlingen, -42% op verwarming en -26.486 € op de factuur, dankzij een aanpassing van de klokinstelling van de verwarming in functie van het gebruik, een gepaste temperatuurverlaging tijdens de periodes van niet-gebruik en isolatie van de verwarmingsbuizen.
- **School "l'Autre Ecole" in Oudergem:** 180 leerlingen, -24% op verwarming en -3.753 € op de factuur alsook -21% op elektriciteit, dankzij de aansluiting van de circulatiepomp van de stookplaats op de regeling en dankzij de motivatie van het schoolpersoneel en de gedragswijziging bij de gebruikers.
- **Mariaschool Schaarbeek:** 250 leerlingen, -18,8% op verwarming en -4.026 € op de factuur.
- **College Saint-Hubert (Watermaal-Bosvoorde):** 774 leerlingen, -35% op verwarming en -32.470 € op de factuur, dankzij een optimalisering van de parameters van de bestaande regeling.

Voor elke school werd er een infociche opgesteld, die u op onze website kunt downloaden: www.leefmilieubrussel.be/plage

Met wie?

De resultaten werden behaald dankzij de Energieverantwoordelijke (EV) die nauw samenwerkt met de leerlingen, de school, haar eco-noom, de directeur, de technicus en de externe dienstverleners. Het salaris van de EV betekent weliswaar een kost voor de inrichtende macht (gemiddeld 68.000 €/jaar), maar de gerealiseerde besparingen zijn veel groter en zorgen ervoor dat een terugkeer naar de oorspronkelijke situatie vermeden wordt. In de huidige context, waarin de prijzen onder druk staan, hebben de scholen de scherpe stijging van hun energiefacturen voortaan onder controle dankzij de EV.

De Energieverantwoordelijke doet een meetcampagne.

NIEUWE PUBLICATIE

Vademecum voor geluidsoverlast in scholen

Het Vademecum voor geluidsoverlast in scholen dat door Leefmilieu Brussel werd opgesteld, is een toegankelijk hulpmiddel, bestemd voor alle professionals die schoolgebouwen beheren. Het is in een didactische vorm opgesteld en bevat alle details over de problematiek en de uitdagingen, maakt een balans op van de situatie voor de Brusselse scholen, licht de te implementeren principes toe, zowel bij nieuwbouw- als bij renovatieprojecten, en formuleert ook aanbevelingen en mogelijke oplossingen op maat van elk lokaal.

Gezien de demografische groei die er voor de komende jaren voorspeld wordt, zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het hoofd moeten bieden aan de groeiende vraag naar scholen. Voor zowel de nieuwe alsook de oudere gebouwen is het daarbij van primordiaal belang dat er goed nagedacht wordt over de school qua inplanting, gebouwwontwerp, comfort en gezondheid. Het gaat hier dan ook om een grote uitdaging voor de toekomstige generaties.

Om het vademecum voor geluidsoverlast in scholen te raadplegen: www.leefmilieubrussel.be/documentatie

Wat zeggen de getuigen hierover?

Raadpleeg de fiche 'de schoolnetten getuigen' op onze website: www.leefmilieubrussel.be/plage

Hoe?

In de eerste plaats door de leden van de schoolgemeenschap te responsabiliseren via de tussenkomst van de EV. Deze begint met een analyse van het gebouw en brengt de diverse verbruiksposten zo precies mogelijk in kaart. Aan de hand van deze gegevens kan er dan een actieplan worden opgesteld. Dat plan wordt vervolgens uitgevoerd en gecoördineerd door de EV. Daarna is het tijd om de acties te evalueren en te communiceren over de resultaten die ze opleverden (financiële besparing en vermeden kWh).

En wat is er concreet gebeurd?

De voornaamste acties die in de scholen werden ondernomen, zijn:

- ~ de verwarmingsregeling verbeteren, herstellen of wijzigen, want zeer regelmatig wordt er te veel en te lang verwarmd;
- ~ oude thermostatische kranen vervangen door nieuwe;
- ~ de warmwaterbuizen die door niet-verwarme zones lopen, isoleren en reflecterende panelen achter de radiatoren plaatsen;
- ~ mechanische deursluiters plaatsen;
- ~ de dakspanten van scholen isoleren;
- ~ de gebruikers van het gebouw informeren en sensibiliseren om bepaalde gewoontes aan te nemen;
- ~ buitenluchtinfiltraties die een groot warmteverlies met zich meebrengen dichtmaken;
- ~ de verdeling van de verwarmingscircuits optimaliseren in functie van het gebruik van de lokalen.

Kortom:

Het energiebesparingspotentieel in scholen is enorm groot. Verspilling is dus niet onvermijdelijk en er zijn diverse oplossingen mogelijk die geen grote investeringen vergen. Het is uiteraard een grote opgave, maar de voordelen zijn het zeker waard.

En wat met uw school nu?

Kan uw school een dergelijk besparingsvooruitzicht aan zich laten voorbijgaan? Wilt u het hiermee bespaarde geld niet aan andere posten kunnen besteden, zoals didactisch materiaal, binnen- of buiteninrichtingen van de school, het budget voor schooluitstappen met de leerlingen, enz.?

Ervan overtuigd dat het uw beurt is?

Volg dan de adviezen die zijn opgenomen in de infofiche "10 succesvolle acties voor een beter energiebeheer in scholen" of

contacteer de dienst Facilitator Duurzame gebouwen: facilitator@leefmilieu.irisnet.be – 0800 85 775 die u raad op maat kan geven.

Meer info: PLAGE-handleiding voor beleidsmakers: Wat is uw rol als beleidsmaker? Waar begint u?

PLAGE-handleiding voor energieverantwoordelijken: Wat is uw rol en functie als centrale speler in de aanpak?

De video PLAGE scholen: <http://vimeo.com/78802904>

Het platform BRUPLAGE: www.bruplage.be

NIEUWE WETGEVING

Materie	Juridische aard	Data	Inhoud
Economische en Sociale Raad	Besluit van de BHR	27/02/2014, BS van 01/04/2014	tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 augustus 2010 houdende benoeming van de leden van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bl. 28338
Energie	Besluit van de BHR	13/02/2014, BS van 12/03/2014	betreffende de kosteloze toewijzing van broeikasgasemissierechten en de restitutie van quota, en ter wijziging van het besluit van 22 april 2010 inzake de uitvoering van flexibiliteitsmechanismen bedoeld in de artikelen 19, § 2, en 20, § 2, van de ordonnantie van 31 januari 2008 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten en met betrekking tot de flexibiliteitsmechanismen van het protocol van Kyoto, bl. 21186
Energie	Besluit van de BHR	13/02/2014, BS van 12/03/2014	houdende wijzigingen aan het besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 4 juli 2013 tot benoeming van de leden en de voorzitter van de Raad voor gebruikers van elektriciteit en gas in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bl. 21284
Stedenbouwkundige vergunning	Besluit van de BHR	12/12/2013, BS van 12/03/2014	tot vaststelling van de samenstelling van het dossier van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning
Water	Ordonnantie	30/01/2014, BS van 06/03/2014	tot wijziging van de ordonnantie tot opstelling van een kader voor het waterbeleid teneinde de doelstelling van internationale solidariteit te verwezenlijken, bl. 18917
Water	Ordonnantie	30/01/2014, BS van 06/03/2014	tot wijziging van de ordonnantie van 8 september 1994 tot regeling van de drinkwatervoorziening via het waterleidingnet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bl. 18918
Mobiliteit (BWLKE)	Besluit van de BHR	Van 16/01/2014, BS van 5/02/2014	betreffende de registratie van opdrachthouders voor de effectenbeoordeling, de begeleidingsdienst, en de ambtenaren die belast zijn met de controle in de zin van Boek 2, Titel 3, Hoofdstuk 3 van het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing
Mobiliteit (BWLKE)	Akte van Regering	BS van 05/02/2014	Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing. - Publicatie van de kaart met de zone voor parkings buiten de openbare weg
Industriële	Besluit van de BHR	Van 21/11/2013, BS van 9/12/2013	Inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging door industriële emissies
Natuur	Leefmilieu Brussel	BS van 12/02/2014	Bericht van openbaar onderzoek Gewestelijk Natuurplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Bouwplaatsen op de openbare weg	Besluit van de BHR	Van 30/01/2014, BS van 18/02/2014	betreffende de coördinatie van de bouwplaatsen op de openbare weg
Mobiliteit	Besluit van de BHR	Van 19/12/2013, BS van 23/12/2013	tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding voor bepaalde gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van Hoofdstuk V van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 2013 betreffende de gereglementeerde parkeerzones en de vrijstellingskaarten
Mobiliteit	Besluit van de BHR	Van 12/12/2013, BS van 16/12/2013	tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 2013 betreffende de gereglementeerde parkeerzones en de vrijstellingskaarten

Leefmilieu Brussel is de benaming, naar het publiek toe, van het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM), de administratie voor leefmilieu en energie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In alle administratieve en juridische handelingen wordt echter de wettelijke benaming "BIM" gebruikt.

Leefmilieu Brussel News is een driemaandelijks uitgave van Leefmilieu Brussel voor professionals.

Redactie:
Frédérique Bouras,
met de medewerking van
M. Molitor voor "Het Aquarium van Brussel vernieuwt zijn label van Ecodynamische onderneming".

Lay-out: Laurence Jacmin

Leescomité:
Florence Didion,
Isabelle Degraeve,
Louis Grippa,
Rik De Laet.

V.U.:
F. Fontaine, R. Peeters
Gulledelle 100
1200 Brussel

Fotokrediet:
p. 1 Mathieu Molitor (Leefmilieu Brussel)
en Bofas
p. 2 Mathieu Molitor (Leefmilieu Brussel)
p. 3 Bofas
p. 4 Delausnay
p. 5 Leefmilieu Brussel
p. 6 Michel Huart (APERE)
p. 7 Leefmilieu Brussel

Gedrukt met plantaardige inkt op gerecycleerd papier

Sommige teksten van deze publicatie hebben tot doel wetteksten te duiden. Om de ware juridische toedracht te kennen van deze teksten, verwijzen wij u naar het Belgisch Staatsblad.

